

150. Bemestingsadvies kali op grasklaver

De huidige gebruiksnormen voor dierlijke mest in de biologische melkveehouderij, maar ook in de nieuwe mestwetgeving, zetten de kali aanvoer uit mest sterk onder druk. Bij grasklaver komt het effect van een beperkte kalivoorziening vooral tot uiting in de klaveropbrengst en dus indirect in de stikstofvoorziening van het gewas. Verder is gebleken dat klaver bij een te laag kaliniveau simpelweg weg kan vallen. Problemen met kaliumtekorten zullen zich theoretisch het eerst voordoen op maaipercelen (hoge afvoer) en met name op zandgronden (kleinere voorraad en grotere uitspoeling dan op andere gronden). Op bedrijven in Bioveem lijkt de kalitoestand echter bijna gelijk verdeeld over de verschillende grondsoorten.

Bij de huidige gebruiksnormen van dierlijke mest kunnen veel biologische melkveebedrijven de kalivoorziening van het grasland niet meer rondzetten uit organische bemesting. Aanvoer uit kalihulpemeststoffen wordt noodzakelijk. De vraag is of biologische veehouders op dat moment met het huidige kalibemestingsadvies voor grasland verder moeten, of dat er een specifiek bemestingsadvies voor biologische grasklaver zou moeten worden gemaakt. Samengevat zijn de argumenten voor afwijking van het gangbare kalibemestingsadvies als volgt:

Tegen aanscherping:

- Bij aanscherping wordt het risico groter dat de productie van de klaver vermindert of dat de klaver door een ernstig kaliumtekort wegvalt.
- Het K-getal in de bodem is een tamelijk grove indicator voor beschikbaarheid van kali. Om risico van te lage kaliumvoorziening uit te sluiten, moet de huidige streefwaarde worden gerespecteerd of het kaliumadvies zou moeten worden afgestemd op het kaliumgehalte in het gewas.

Neutraal:

- Diergezondheid is met het huidige advies geen probleem. Hoewel, in vlugschrift 148 is aangegeven dat bedrijven in Zweden met een hoog kaliumgehalte in het gras een hoger aantal mastitisbehandelingen bij hun koeien hadden.
- De meeropbrengst van kalibemesting in het traject boven 25 g kalium in grasklaver valt weg tegen de kosten van aanvullende kalibemesting met kaliumsulfaatgranulaat.

Voor aanscherping:

- Vanuit het streven van een gesloten bedrijfsvoering in de biologische landbouw moet de aanvoer van hulpemeststoffen op een bedrijf tot een minimum worden beperkt.

Het al dan niet aanscherpen van het advies is sterk afhankelijk van de ondernemer. Eventuele aanscherping van het advies zal gericht moeten zijn op een lager kaliumgehalte in het gewas, waardoor het evenwicht van aan- en afvoer van kali op een lager punt ligt

Algemeen advies

- Inschatten van de kalitoestand op het bedrijf: Kijk eens naar de bodemanalyses van de afgelopen jaren op de grasklaverpercelen. Wordt alert bij bodemonsters in de laag 0-10 cm met een K-getal lager dan 24 voor zandgrond en 19 voor andere grondsoorten. Problemen lijken zich in eerste instantie voor te doen op percelen waar veel wordt gemaaid. Bedenk ook eens in welke percelen het klaveraandeel ineens sterk terugliep en probeer dat te relateren met de kalitoestand van het perceel op dat moment.
- Plaats de kali toestand in het licht van het gewas: Is het een pas ingezaaid diepwortelend gewas, dan zal het minder problemen hebben met een lage kalitoestand dan een ouder gewas met een

minder goede beworteling.

- Verdeling van bemesting: Denk in het algemeen aan verdeling van de beschikbare dierlijke mest. Waar de kalitoestand ruim voldoende of hoger is, breng daar niet te veel drijfmest in verband met luxe consumptie van het gewas.
- Kies uit onderstaande twee strategieën voor kalibemesting van grasklaver.

Bemestingsstrategie 1: Bemesten voor optimale drogestof-opbrengst en een minimale kans van verdwijnen van klaver door kaliumgebrek

- Volg het huidige kalibemestingsadvies beschreven in de Adviesbasis Bemesting Grasland en Voedergewassen, 2002. Probeer in eerste instantie de kalibemesting rond te krijgen door een betere verdeling van mest op het bedrijf. Hier volgen enkele aanknopingspunten voor de eerste snede en vervolgsnedes.
- Bemesting eerste snede: Bemest niet standaard alle percelen met dezelfde hoeveelheid drijfmest of stalmest, maar houdt een bewuste verdeling aan, uitgaande van het geplande graslandgebruik maar ook van de kalitoestand. Met een bemesting van 15 m³/ha drijfmest voor een weidesnede en 30 m³/ha voor een maaisnede (>2500 kg ds/ha) wordt in principe het kalibemestingsadvies gevolgd bij een lage kalitoestand (100 respectievelijk 180 kg K₂O/ha). Ga hierbij ook niet hoger zitten met de drijfmestgift, omdat er dan overconsumptie van kalium door het gewas plaatsvindt. Om uitspoeling van kali te voorkomen moet niet te vroeg worden bemest (niet voor maart).
- Bemesting vervolgsnedes bij een K-getal lager dan 24 voor zandgrond en 19 voor andere grondsoorten: Weidepercelen waar dag en nacht wordt geweid, hebben in principe nog maar weinig extra kalibemesting nodig. Bemest op deze percelen dan ook niet meer. Op maaipercelen wordt wel veel kalium in het product afgevoerd. Bij latere maaisnedes moet bij een lage en voldoende kalitoestand worden bijbemest met 70 kg K₂O/ha uit drijfmest of een kalihulpmeststof. Dit zou betekenen 140 kg kaliumsulfaatgranulaat/ha per snede of circa 12 m³ drijfmest.

Bemestingsstrategie 2: Bemesten voor minimale kaliaanvoer op bedrijfsniveau en beperkt risico van wegvallen van klaver door een te lage kalitoevoer

- Zoek de grens op van lage kalitoestand. Bij maaipercelen moet bij een K-getal van <15 op zandgrond en <12 op andere grondsoorten op jaarbasis minimaal 300-350 kg K₂O/ha worden toegediend. Verdeling over de snedes is belangrijk.
- Bemesting eerste snede: Bemest een weidesnede met 10 m³ drijfmest/ha en een maaisnede met 20 m³ drijfmest/ha.
- Bemesting vervolgsnedes: Weidepercelen waar dag en nacht wordt geweid, hebben in principe nog maar weinig extra kalibemesting nodig. Op maaipercelen moet voor de 2^e, 3^e en 4^e maaisnede nog 60 kg K₂O/ha worden gebracht. Dit zou betekenen 10 m³ drijfmest/ha of 120 kg kaliumsulfaatgranulaat/ha per snede.
- Leg een bemestingsvenster (klein deel van het perceel waar niet wordt bemest) aan op percelen waar wordt verwacht dat tekorten op kunnen gaan treden, zodat op tijd kan worden ingegrepen.

Dit vlugschrift is een samenvatting van Bioveem rapport-9, Kalibemesting van grasklaver. Dit rapport kan worden gedownload van www.bioveem.nl

Nick van Eekeren, Ellen Heeres, Goaitske Iepema en Hugo van der Meer
n.vaneekeren@louisbolk.nl